

Prečišćen tekst sačinjen na osnovu teksta Arbitražnih pravila objavljenih u „Službenom glasniku RS“ br. 2/14 od 10. januara 2014. godine i Odluke o izmenama i dopunama Arbitražnih pravila Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL) pred Spoljnotrgovinskom arbitražom pri Privrednoj komori Srbije, objavljene u „Službenom glasniku RS“ br. 58/16 od 22. juna 2016. godine

Na osnovu člana 35. Statuta Privredne komore Srbije (»Službeni glasnik RS«, br. 45/02, 107/03, 44/05, 29/09, 35/11, 46/11, 103/11, 3/13 i 32/13), Skupština Privredne komore Srbije, na XI sednici održanoj 30. decembra 2013. godine, donosi

ARBITRAŽNA PRAVILA

Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL)

pred Stalnom arbitražom pri Privrednoj komori Srbije

Deo I

Uvodna pravila

Oblast primene*

Član 1

1. Ako su se stranke sporazumele da međusobne sporove koji proisteknu iz određenog pravnog odnosa međunarodnog karaktera, bilo ugovornog bilo vanugovornog, povere na rešavanje arbitraži prema Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL) pred Stalnom arbitražom pri Privrednoj komori Srbije (u daljem tekstu : Pravila), ti sporovi se rešavaju u skladu sa ovim Pravilima uz eventualne izmene o kojima se stranke budu sporazumele.

2. Na spor se primenjuju Pravila koja su na snazi na dan pokretanja arbitražnog postupka, osim ako se stranke nisu drugačije sporazumele.

3. Ova Pravila se primenjuju na arbitražu osim ako je neka od odredaba ovih Pravila u suprotnosti

* U Aneksu I Pravila nalazi se model arbitražne klauzule za ugovore.

sa odredbom prava merodavnog za arbitražu od koje stranke ne mogu odstupiti, u kom slučaju prevagu odnosi ta odredba merodavnog prava.

Obaveštavanje, računanje rokova i traženi broj primeraka pisanih podnesaka i priloga

Član 2

1. Sva obaveštenja, uključujući saopštenja i predloge, mogu biti preneti putem bilo kog sredstva komunikacije koje obezbeđuje potvrdu o prenosu ili dopušta da se potvrdi da je prenos izvršen.

2. Ako je posebno u tom cilju jedna od stranaka odredila neku adresu ili ako ju je odobrio arbitražni sud, svako obaveštenje se toj stranci dostavlja na tu adresu i ukoliko je dostavljeno na tu adresu smatra se da je i primljeno. Dostavljanje putem sredstava elektronske komunikacije kao što je telefaks ili e-pošta može se vršiti samo na adresu koja je za to određena ili odobrena.

3. U nedostatku ovako određene ili odobrene adrese:

(a) obaveštenje je primljeno ako je fizički dostavljeno primaocu; ili

(b) smatra se da je obaveštenje primljeno ako je dostavljeno u mestu poslovanja, redovnom boravištu ili na poštansku adresu primaoca.

4. Ako se, posle razumnih napora, dostavljanje nije moglo izvršiti u skladu sa stavovima 2 ili 3, smatra se da je obaveštenje primljeno ako je poslato na primaочеvo poslednje poznato mesto poslovanja, redovno boravište ili poštansku adresu preporučenim pismom ili na neki drugi način koji obezbeđuje potvrdu da je dostavljanje izvršeno ili pokušano.

5. Smatra se da je obaveštenje primljeno onoga dana kada je dostavljeno u skladu sa stavovima 2, 3 ili 4, ili kada je pokušano da se ono dostavi u skladu sa stavom 4. Smatra se da je obaveštenje, preneto putem sredstava elektronske komunikacije, primljeno istog dana kada je poslato, osim ako je na takav način preneto obaveštenje o arbitraži, za koje se smatra da je primljeno onog dana kada je prispelo na elektronsku adresu primaoca.

6. Svaki rok predviđen ovim Pravilima počinje da teče narednog dana od dana kada je obaveštenje primljeno. Ako poslednji dan roka pada na službeni praznik ili na neradan dan u mestu boravišta ili u mestu poslovanja primaoca, rok se produžava do prvog sledećeg radnog dana. Službeni praznici ili neradni dani koji padaju unutar roka računaju se u rok.

7. Ukoliko se obaveštenja dostavljaju Sekretarijatu Stalne Arbitraže pri Privrednoj komori Srbije (u daljem tekstu : Sekretarijat Arbitraže), takva obaveštenja i prilozi se podnose u broju primeraka koji je dovoljan za dostavu po jednog primerka za svakog arbitra, za svaku stranu i za Sekretarijat Arbitraže.

Obaveštenje o arbitraži

Član 3

1. Stranka ili stranke koje pokreću arbitražu (u daljem tekstu: tužilac) upućuju Sekretarijatu Arbitraže obaveštenje o arbitraži.

2. Smatra se da je arbitražni postupak pokrenut onog dana kada je Sekretarijat Arbitraže primio obaveštenje o arbitraži.

3. Obaveštenje o arbitraži mora da sadrži:

(a) zahtev da se spor iznese na arbitražu;

(b) imena stranaka i podatke za kontaktiranje;

(c) označenje arbitražnog sporazuma na koji se stranka poziva;

(d) označenje ugovora ili drugog pravnog akta iz koga je ili u vezi sa kojim je spor nastao ili u nedostatku takvog ugovora ili pravnog akta, kratak opis odnosa u pitanju;

(e) kratak opis predmeta spora i u slučaju potrebe, naznačenje vrednosti spora;

(f) predmet zahteva koji se ističe;

(g) predlog u pogledu broja arbitara, jezika i mesta arbitraže, ako se stranke nisu prethodno o tome sporazumele;

4. Obaveštenje o arbitraži može takođe da sadrži:

(a) predlog za imenovanje arbitra pojedince shodno članu 8, stavu 1.

(b) obaveštenje o imenovanju arbitra shodno članu 9 ili članu 10.

5. Nesporazum o tome da li je obaveštenje o arbitraži dovoljno ili ne, ne sprečava konstituisanje arbitražnog suda. O ovom nesporazumu konačno odlučuje arbitražni sud.

6. Po dostavljanju obaveštenja o arbitraži, tužilac je dužan da u celosti uplati Arbitraži iznos arbitražnih troškova, u skladu sa članom 41 stavovima 1, 5 i 6 i Tarifom arbitražnih troškova koja je na snazi na dan kada je Sekretarijat Arbitraže primio obaveštenje o arbitraži. Ako stranka u roku od dva meseca od dana kada je pozvana ne uplati troškove, smatraće se da je njen zahtev povučen, a arbitražni postupak okončan, ali se time ne dira u pravo tužioca da ponovo podnese isti zahtev.

7. Sekretarijat Arbitraže dostavlja bez odlaganja obaveštenje o arbitraži drugoj stranki ili strankama (u daljem tekstu: tuženi). Sekretarijat Arbitraže može dostavljanje obaveštenja o arbitraži usloviti prijemom traženog broja primeraka obaveštenja o arbitraži u skladu sa članom 2 stav 7 Pravila, kao i traženom uplatom shodno stavu 6 ovog člana.

Odgovor na obaveštenje o arbitraži

Član 4

1. U roku od 30 dana od prijema obaveštenja o arbitraži, tuženi upućuje Sekretarijatu Arbitraže odgovor na obaveštenje o arbitraži, koji mora da sadrži:

- (a) ime svakog tuženog i podatke za kontaktiranje;
- (b) odgovor na navode iznete u obaveštenju o arbitraži saglasno članu 3, stavu 3, tačkama od (c) do (g).

2. Odgovor na obaveštenje o arbitraži takođe može da sadrži:

- (a) prigovor nenadležnosti arbitražnog suda koji treba da se konstituiše prema ovim Pravilima;
- (b) predlog za određivanje arbitra pojedinca shodno članu 8, stavu 1;
- (c) obaveštenje o imenovanju arbitra shodno članu 9 ili članu 10;
- (d) kratak opis protivtužbe ili zahteva za prebijanje, ako su podneti, uključujući u tom slučaju i naznačenje novčanog iznosa na koji se odnose i zahteve koji se ističu;
- (e) obaveštenje o arbitraži u skladu sa članom 3 u slučaju da tuženi ističe tužbeni zahtev prema nekoj od strana u arbitražnom sporazumu koja nije tužilac.

3. Nesporazum u odnosu na propuštanje tuženog da odgovori na obaveštenje o arbitraži ili na nekompletan ili zakasneli odgovor na obaveštenje o arbitraži ne sprečava konstituisanje arbitražnog suda. O ovom nesporazumu konačno odlučuje arbitražni sud.

4. Sekretarijat Arbitraže dostavlja tužiocu bez odlaganja odgovor na obaveštenje o arbitraži.

5. U slučaju da podnese protivtužbu, tuženi je dužan da uplati Arbitraži iznos arbitražnih troškova, u skladu sa članom 41 stavovi 1, 5 i 6 i Tarifom arbitražnih troškova koja je na snazi na dan kada je Sekretarijat Arbitraže primio obaveštenje o arbitraži. Ako tuženi u roku od dva meseca od dana kada je pozvan ne uplati troškove, smatraće se da njegova protivtužba nije bila podnesena.

6. Sekretarijat Arbitraže dostavlja bez odlaganja protivtužbu tužiocu. Sekretarijat Arbitraže može dostavljanje protivtužbe usloviti prijemom traženog broja primeraka protivtužbe i priloga u skladu sa članom 2 stav 7 Pravila, kao i traženom uplatom shodno stavu 5 ovog člana.

Zastupanje i savetovanje

Član 5

Svaka stranka može imati zastupnike ili savetnike po svom izboru. Imena i adrese takvih lica moraju se uputiti Sekretarijatu Arbitraže, svim strankama kao i arbitražnom sudu. U ovom dopisu mora biti navedeno da li se imenovanje vrši radi zastupanja ili savetovanja. Sekretarijat Arbitraže i Arbitražni sud u svako doba, na sopstvenu inicijativu ili na zahtev stranke, mogu da zatraže dokaz, u formi koju sami odrede, o tome da zastupnik ima punomoćje za zastupanje.

Organi određivanja i imenovanja

Član 6

1. Odredbe koje se odnose na ovlašćenja organa određivanja na osnovu Arbitražnih pravila UNCITRAL-a ne primenjuju se na postupak prema ovim Pravilima.
2. Ovlašćenja koja, na osnovu Arbitražnih pravila UNCITRAL-a pripadaju organu imenovanja, vrši Predsednik Stalne arbitraže pri Privrednoj komori Srbije.

Deo II

Sastav arbitražnog suda

Broj arbitara

Član 7

1. Ako se stranke nisu prethodno sporazumele o broju arbitara i ako se u roku od 30 dana pošto je tuženi primio obaveštenje o arbitraži stranke nisu sporazumele da se imenuje samo jedan arbitar, imenuju se tri arbitra.
2. Bez obzira na odredbu iz stava 1, ako nijedna druga stranka nije odgovorila na predlog stranke da se imenuje arbitar pojedinac u roku predviđenom u stavu 1, a stranka ili stranke u pitanju su propustile da imenuju drugog arbitra u skladu sa članom 9 ili članom 10, Predsednik može, na zahtev stranke, imenovati arbitra pojedinca prema postupku predviđenom u članu 8, stavu 2, ako oceni da bi to bilo celishodnije s obzirom na okolnosti slučaja.

Imenovanje arbitara

Član 8

1. Ako su se stranke sporazumele da se imenuje arbitar pojedinac i ako u roku od 30 dana pošto su sve stranke primile predlog za imenovanje arbitra pojedinca o tome nije postignut sporazum, arbitra pojedinca na zahtev stranke imenuje Predsednik.
2. Predsednik imenuje arbitra pojedinca što je pre moguće.

Član 9

1. Ako se imenuju tri arbitra, svaka stranka imenuje po jednog arbitra i o tome obaveštava Sekretarijat Arbitraže. Tako imenovana dva arbitra biraju trećeg, koji vrši dužnost predsedavajućeg arbitra arbitražnog suda, o čemu obaveštavaju Sekretarijat Arbitraže.
2. Ako u roku od 30 dana pošto je Sekretarijat Arbitraže primio od stranke obaveštenje o imenovanju arbitra, druga stranka ne obavesti Sekretarijat Arbitraže o imenu arbitra koga je ona imenovala, prva stranka može zahtevati od Predsednika da imenuje drugog arbitra.
3. Ako se u roku od 30 dana po imenovanju drugog arbitra, dva arbitra ne saglase oko izbora predsedavajućeg arbitra, imenuje ga Predsednik na način koji je u članu 8 predviđen za imenovanje arbitra pojedinca.

Član 10

1. Za potrebe člana 9, stava 1, ako se imenuju tri arbitra a postoji više stranaka na strani tužioca ili tuženog i stranke se nisu sporazumele o nekom drugom načinu izbora arbitara, tužioci zajedno ili tuženi zajedno imenuju po jednog arbitra.
2. Ako su se stranke sporazumele da se arbitražni sud sastoji od broja arbitara koji nije ni jedan ni tri, arbitri se imenuju po metodu koji stranke sporazumno odrede, pod uslovom da broj arbitara bude neparan.
- 3.** Ako se arbitražni sud ne konstituiše prema ovim Pravilima, Predsednik konstituiše arbitražni sud na zahtev stranke, pri čemu može da opozove svakog arbitra koji je već imenovan i da imenuje ili ponovo imenuje svakog od arbitara kao i da odredi jednog od njih kao predsedavajućeg arbitra.

Izjave arbitra i izuzeće **

Član 11

** U Aneksu II Pravila nalaze se modeli izjava o nezavisnosti iz člana 11.

Lice koje bi moglo biti imenovano za arbitra, kada mu se u vezi s tim obrate, saopštava Sekretarijatu Arbitraže svaku okolnost koja bi mogla izazvati opravdanu sumnju u njegovu nepristrasnost ili nezavisnost. Arbitar, počev od momenta imenovanja i u toku celog arbitražnog postupka, bez odlaganja saopštava svaku takvu okolnost Sekretarijatu Arbitraže, osim ako ga je već ranije o tome obavestio. Sekretarijat Arbitraže o tome obaveštava stranke i daje im mogućnost da se o tome u primerenom roku izjasne.

Član 12

1. Svaki arbitar može biti izuzet ako postoje okolnosti koje dovode u opravdanu sumnju njegovu nepristrasnost ili nezavisnost.
2. Stranka može tražiti izuzeće arbitra koga je sama imenovala samo iz razloga za koje je doznala pošto ga je imenovala.
3. U slučaju kada arbitar ne obavlja svoju dužnost ili kada je *de iure* ili *de facto* u nemogućnosti da obavlja dužnosti arbitra, primenjuje se postupak za izuzeće arbitra predviđen članom 13.

Član 13

1. Stranka koja namerava da traži izuzeće arbitra upućuje zahtev za izuzeće u roku od 15 dana pošto je obavestena o njegovom imenovanju ili u roku od 15 dana pošto je saznala za okolnosti navedene u članovima 11 i 12.
2. Zahtev za izuzeće upućuje se Sekretarijatu Arbitraže. Zahtev sadrži razloge za izuzeće. Sekretarijat Arbitraže daje mogućnost svim strankama, arbitru čije se izuzeće traži i ostalim arbitrima, da se u primerenom roku o tome izjasne.
3. Kada jedna stranka zatraži izuzeće arbitra, sve stranke mogu prihvatiti izuzeće. Arbitar se takođe može sam povući sa dužnosti pošto je zatraženo njegovo izuzeće. To ni u jednom ni u drugom slučaju ne podrazumeva da se priznaje osnovanost razloga za izuzeće.
4. Ako u roku od 15 dana od dana prijema zahteva za izuzeće, sve stranke ne prihvate izuzeće ili se arbitar čije se izuzeće traži sam ne povuče, stranka koja zahteva izuzeće može odlučiti da ostane pri zahtevu za izuzeće. U tom slučaju, u roku od 30 dana od dana kada je primila pomenuti zahtev, ona može da traži od Predsedništva da donese odluku o izuzeću.

Zamena arbitra

Član 14

1. Ako u stavu 2 nije drugačije predviđeno, u slučaju kada je potrebno da se tokom arbitražnog postupka zameni arbitar, novi arbitar se imenuje ili bira po postupku predviđenom u članovima od 8 do 11, koji je primenjen prilikom imenovanja ili izbora arbitra koji se zamenjuje. Ovaj postupak se primenjuje čak i kada je stranka propustila da koristi svoje pravo da imenuje arbitra ili da učestvuje u imenovanju arbitra koji treba da bude zamenjen.

2. Ako na zahtev stranke oceni da bi s obzirom na izuzetne okolnosti slučaja bilo opravdano da se stranci uskrati pravo da imenuje zamenika arbitra, Predsednik može, pošto pruži mogućnost strankama i preostalim arbitrima da iznesu svoje stavove, da imenuje zamenika arbitra.

Ponavljanje rasprave u slučaju zamene arbitra

Član 15

Ako je jedan arbitar zamenjen, postupak se nastavlja od onog stadijuma u kome je arbitar koji je zamenjen prestao da obavlja svoju dužnost, osim ako arbitražni sud ne odluči drugačije.

Isključenje odgovornosti

Član 16

Osim u slučaju namerno preduzetih nedozvoljenih radnji, stranke se odriču, u meri u kojoj je to dopušteno merodavnim pravom, svih zahteva protiv arbitara, Sekretarijata Arbitraže, njegovih službenika i zaposlenih, Predsednika, Predsedništva kao i bilo kog lica koje je imenovao arbitražni sud, zasnovanih na činjenju ili propuštanju u vezi sa arbitražom.

Deo III

Arbitražni postupak

Opšte odredbe

Član 17

1. Ako ovim Pravilima nije drugačije predviđeno, arbitražni sud može da sprovede postupak na način koji smatra celishodnim, pod uslovom da se sa strankama postupa jednako i da je u odgovarajućem stadijumu postupka svakoj stranci data odgovarajuća mogućnost da iskoristi svoja prava i da iznese svoje predloge. Arbitražni sud, u vršenju svog diskrecionog prava, sprovodi postupak na način na koji se izbegavaju nepotrebna odugovlačenja i troškovi i obezbeđuje pravičan i efikasan postupak rešavanja spora između stranaka.

2. U najkraćem roku pošto je konstituisan i pošto pozove stranke da izlože svoje stavove, arbitražni sud ustanovljava okvirni raspored odvijanja arbitraže. Arbitražni sud može u svako doba, pošto je pozvao stranke da izlože svoje stavove, da produži ili skрати svaki rok predviđen ovim Pravilima ili rok o kome su se stranke sporazumele.

3. Ako to zatraži jedna od stranaka u odgovarajućoj fazi postupka, arbitražni sud održava raspravu radi saslušanja svedoka, uključujući i saslušanje veštaka kao svedoka, ili radi toga da stranke usmeno iznesu svoje stavove. Ako takvog zahteva nema, arbitražni sud odlučuje da li će održati raspravu ili će postupak voditi na temelju isprava i druge procesne građe.

4. Sve dopise koje upućuje arbitražnom sudu, stranka upućuje i svim drugim strankama. Ona ih upućuje istovremeno, osim ako je arbitražni sud dozvolio nešto drugo, ukoliko mu to dopušta merodavno pravo.

5. Arbitražni sud može, na zahtev stranke, dozvoliti da se jedno ili više trećih lica pridruži arbitraži u svojstvu stranke, pod uslovom da su ta lica ugovorne strane u arbitražnom sporazumu, osim ako arbitražni sud ne nađe, pošto omogući svakoj stranci, uključujući i treće lica ili lica koja treba da se pridruže da se o tome izjasne, da pridruživanje ne treba da bude dopušteno zbog štete koju bi nanelo jednoj od stranaka.

Arbitražni sud može doneti jednu jedinstvenu odluku ili više odluka u odnosu na sve stranke koje su tako bile uključene u arbitražu.

Mesto arbitraže

Član 18

1. Ukoliko stranke nisu prethodno sporazumno odredile mesto arbitraže, odrediće ga arbitražni sud, vodeći računa o okolnostima slučaja. Smatra se da je arbitražna odluka doneta u mestu arbitraže.

2. Arbitražni sud može da se sastane radi većanja u svakom mestu koje smatra odgovarajućim. Ako se stranke nisu drugačije sporazumele, arbitražni sud može takođe da se sastane u svakom mestu

koje smatra odgovarajućim i u drugom cilju, uključujući i održavanje usmene rasprave.

Jezik

Član 19

1. Ako se stranke nisu drugačije sporazumele, arbitražni sud odmah pošto je imenovan utvrđuje jezik ili jezike na kojima će se voditi postupak. Takvo utvrđivanje se odnosi na tužbu, odgovor na tužbu i na sve ostale podneske, a ako se održava usmena rasprava, takođe i na jezik ili jezike na kojima će se ta rasprava voditi.

2. Arbitražni sud može da odredi da sve isprave priložene uz tužbu ili odgovor na tužbu i sve ostale isprave podnete u toku postupka koje su predate na izvornom jeziku moraju da budu praćene prevodom na jezik ili jezike koje su stranke ugovorile ili koje je odredio arbitražni sud.

Tužba

Član 20

1. Tužilac, u roku koji odredi arbitražni sud, upućuje tužbu u pisanom obliku tuženom i svakom od arbitara. Tužilac može da odluči da se njegovo obaveštenje o arbitraži predviđeno u članu 3 smatra za tužbu, ukoliko ono ispunjava i uslove predviđene stavovima od 2 do 4 ovog člana.

2. Tužba sadrži sledeće podatke:

- (a) imena i podatke za kontaktiranje stranaka;
- (b) činjenice na kojima se zasniva tužbeni zahtev;
- (c) sporna pitanja;
- (d) tužbeni zahtev;
- (e) pravni osnov ili argumente u prilog tužbe.

3. Uz tužbu se prilaže primerak ugovora ili drugog pravnog akta iz koga ili u vezi sa kojim je spor nastao, kao i arbitražnog sporazuma.

4. Uz tužbu se, ukoliko je to moguće, prilažu sve isprave i drugi dokazi na koje se tužilac oslanja ili se na njih poziva.

Odgovor na tužbu

Član 21

1. Unutar roka koji odredi arbitražni sud, tuženi upućuje tužiocu i svakom od arbitara pismeni odgovor na tužbu. Tuženi može da odluči da se njegov odgovor na obaveštenje o arbitraži predviđen u članu 4 smatra za odgovor na tužbu, ukoliko on ispunjava uslove predviđene u stavu 2 ovog člana.
2. Odgovor na tužbu odgovara na navode tužbe iz tačaka od (b) do (e) (član 20, stav 2). Uz odgovor na tužbu se, ukoliko je to moguće, prilažu sve isprave i drugi dokazi na koje se tuženi oslanja ili se na njih poziva.
3. U odgovoru na tužbu ili u kasnijem stadijumu arbitražnog postupka, ako arbitražni sud odluči da okolnosti opravdavaju takvo odlaganje, tuženi može da podnese protivtužbu ili zahtev za prebijanje pod uslovom da je arbitražni sud za njih nadležan.
4. Odredbe iz člana 20, stavova od 2 do 4 primenjuju se takođe na protivtužbu, tužbeni zahtev iz člana 4, stava 2, tačke (e) i na zahtev za prebijanje.

Izmene tužbe ili odgovora na tužbu

Član 22

U toku arbitražnog postupka stranka može izmeniti ili dopuniti tužbu ili odgovor na tužbu, uključujući i protivtužbu ili zahtev za prebijanje, osim u slučaju kad arbitražni sud smatra da nije celishodno da dopusti takve izmene i dopune zbog toga što su podnete sa zakašnjenjem ili bi mogle prouzrokovati štetu ostalim strankama ili zbog drugih okolnosti. Ipak, tužba ili odgovor na tužbu, uključujući protivtužbu ili zahtev za prebijanje, ne mogu da se izmene niti dopune na takav način da te izmene i dopune prekorače granice nadležnosti arbitražnog suda.

Prigovori nenadležnosti arbitražnog suda

Član 23

1. Arbitražni sud je ovlašćen da odlučuje o sopstvenoj nadležnosti uključujući i odlučivanje o svakom prigovoru u pogledu postojanja ili punovažnosti arbitražnog sporazuma. U tom cilju arbitražna klauzula koja je sastavni deo nekog ugovora smatra se sporazumom koji je nezavisan od ostalih odredaba tog ugovora. Odluka arbitražnog suda kojom se utvrđuje ništavost takvog

ugovora ne povlači automatski i ništavost arbitražne klauzule.

2. Prigovor nenadležnosti arbitražnog suda podnosi se najkasnije u odgovoru na tužbu ili, ako je reč o protivtužbi ili zahtevu za prebijanje, u odgovoru na protivtužbu ili na zahtev za prebijanje. Činjenica da je stranka imenovala arbitra ili učestvovala u njegovom imenovanju ne lišava je prava da podnese takav prigovor. Prigovor da je arbitražni sud prekoračio granice svojih ovlašćenja podnosi se čim predmet za koji se tvrdi da prelazi granice njegovih ovlašćenja bude iznet tokom arbitražnog postupka. Arbitražni sud može u oba slučaja da dozvoli i zakasneli prigovor ako smatra da je do zakašnjenja došlo iz opravdanih razloga.

3. Arbitražni sud može da rešava o prigovoru predviđenom u stavu 2 bilo kao o prethodnom pitanju, bilo u odluci o suštini spora. Arbitražni sud može da nastavi arbitražni postupak i da donese arbitražnu odluku bez obzira na to što se pred sudom vodi postupak kojim se osporava njegova nadležnost.

Dalji pisani podnesci

Član 24

Arbitražni sud odlučuje koje dalje pisane podneske, osim tužbe i odgovora na tužbu, stranke treba ili mogu da mu podnesu i utvrđuje rok za njihovo upućivanje.

Rokovi

Član 25

Rokovi koje odredi arbitražni sud za upućivanje pisanih podnesaka (uključujući tužbu i odgovor na tužbu) ne bi trebalo da budu duži od 45 dana. Međutim, arbitražni sud može da produži rokove ako nađe da je takvo produženje opravdano.

Privremene mere

Član 26

1. Arbitražni sud može, na zahtev stranke, da odredi privremene mere.

2. Privremena mera je bilo koja vremenski ograničena mera kojom arbitražni sud, u svako doba pre donošenja arbitražne odluke kojom se konačno rešava spor, naređuje stranci, na primer, ali ne isključivo u navedenim slučajevima:

(a) da održi ili ponovo uspostavi *status quo* dok se spor konačno ne reši;

(b) da preduzme radnju koja bi sprečila nastupanje (i) neposredne ili neizbežne štete ili (ii) štete samom arbitražnom postupku, ili da se uzdrži od radnje koja bi mogla prouzrokovati takvu štetu;

(c) da obezbedi način za očuvanje sredstava iz kojih bi se kasnija arbitražna odluka mogla izvršiti; ili

(d) da sačuva dokaz koji može biti značajan i bitan za rešavanje spora.

3. Stranka koja zahteva privremenu meru na osnovu stava 2, tačaka od (a) do (c) treba da pred arbitražnim sudom dokaže:

(a) da postoji verovatnoća da će, ako se mera ne odredi, nastupiti šteta koja se ne može nadoknaditi na odgovarajući način arbitražnom odlukom o naknadi štete i da takva šteta znatno premašuje štetu koju će verovatno pretrpeti stranka protiv koje je uperena privremena mera ako se mera odredi; i

(b) da postoji osnovana mogućnost da će uspeti u svom zahtevu koji se odnosi na suštinu spora. Odluka u tom pogledu ne utiče na slobodu ocene arbitražnog suda prilikom donošenja bilo koje kasnije odluke.

4. U pogledu zahteva za privremenu meru iz tačke (d) stava 2, uslovi predviđeni tačkama (a) i (b) stava 3 primenjuju se samo u meri u kojoj arbitražni sud to smatra celishodnim.

5. Arbitražni sud može na zahtev bilo koje stranke ili u izuzetnim okolnostima, na sopstvenu inicijativu pod uslovom da prethodno obavesti stranke, promeniti, obustaviti ili ukinuti privremenu meru koju je odredio.

6. Arbitražni sud može zahtevati da stranka koja zahteva privremenu meru položi odgovarajuće obezbeđenje u vezi sa tom merom.

7. Arbitražni sud može od svake stranke zahtevati da ga odmah obavesti o svim bitnim promenama okolnosti na osnovu kojih je podnet zahtev za određivanje privremene mere ili na osnovu kojih je ona određena.

8. Stranka koja zahteva privremenu meru može biti odgovorna za sve troškove i štetu koju je mera prouzrokovala bilo kojoj stranci ako arbitražni sud kasnije odluči da u datim okolnostima mera nije trebalo da bude određena. Arbitražni sud može dosuditi naknadu takvih troškova i štete u svako doba u toku postupka.

9. Zahtev za privremenu meru koji stranka podnese redovnom sudu ne smatra se nespojivim sa arbitražnim sporazumom niti se smatra odricanjem od tog sporazuma.

Dokazi

Član 27

1. Svaka stranka snosi teret dokazivanja činjenica na kojima zasniva svoju tužbu ili odgovor na

tužbu.

2. Stranke mogu predložiti bilo koje lice da kao svedok, uključujući i veštaka u svojstvu svedoka, pred arbitražnim sudom dā iskaz o bilo kom faktičkom ili stručnom pitanju bez obzira da li je to lice stranka u arbitražnom postupku ili je na bilo koji način povezano sa strankom. Ako arbitražni sud nije naložio nešto drugo, iskazi svedoka, uključujući i veštake u svojstvu svedoka, mogu se dati u obliku pismena koje su ta lica potpisala.
3. U svako doba tokom arbitražnog postupka arbitražni sud može zahtevati da stranke podnesu dodatne dokaze u roku koji sam odredi.
4. Arbitražni sud odlučuje o dopuštenosti, značaju i dokaznoj snazi podnetih dokaza.

Usmena rasprava

Član 28

1. U slučaju održavanja usmene rasprave arbitražni sud blagovremeno obaveštava stranke o datumu, vremenu i mestu održavanja rasprave.
2. Svedoci, uključujući i veštake u svojstvu svedoka, mogu se saslušavati pod uslovima i na način koji utvrdi arbitražni sud.
3. Ako se stranke nisu drugačije sporazumele, rasprava je nejavna. Arbitražni sud može da zahteva da se svedok ili svedoci, uključujući veštake u svojstvu svedoka, udalje za vreme davanja iskaza drugih svedoka, osim ako je svedok, uključujući i veštaka u svojstvu svedoka, stranka u arbitražnom postupku, od koje se u načelu ne bi moglo zahtevati da se udalji.
4. Arbitražni sud može naložiti da se svedoci, uključujući i veštaka u svojstvu svedoka, ispituju putem sredstava telekomunikacija koja ne zahtevaju njihovo fizičko prisustvo na raspravi (kao što je videokonferencija).

Veštaci koje imenuje arbitražni sud

Član 29

1. Arbitražni sud, posle konsultacije sa strankama, može da imenuje jednog ili više nezavisnih veštaka da mu podnesu pismeni izveštaj o pojedinim pitanjima koja bude odredio. Primerak naloga veštaku ustanovljen od strane arbitražnog suda upućuje se strankama.
2. Veštak podnosi arbitražnom sudu i strankama, u načelu pre nego što prihvati imenovanje, opis svojih kvalifikacija i izjavu o nepristrasnosti i nezavisnosti. Stranke obaveštavaju arbitražni sud u roku koji im on odredi da li imaju bilo kakav prigovor koji se odnosi na veštakove kvalifikacije,

njegovu nepristrasnost ili nezavisnost. Arbitražni sud odlučuje u najkraćem roku da li prihvata te prigovore. Pošto je veštak imenovan, stranka može prigovoriti njegovim kvalifikacijama, nepristrasnosti ili nezavisnosti, samo na osnovu razloga za koje je doznala po izvršenom imenovanju. Arbitražni sud odlučuje u najkraćem roku, koje mere eventualno treba preduzeti.

3. Stranke pružaju veštaku sve relevantne informacije ili mu stavljaju na uvid važne isprave i robu koje on od njih zatraži. Arbitražni sud odlučuje o svakoj nesaglasnosti između stranke i veštaka u pogledu osnovanosti takvih zahteva.

4. Po prijemu izveštaja veštaka arbitražni sud upućuje primerak izveštaja strankama i daje im mogućnost da se o njemu pismeno izjasne. Stranke imaju pravo da pregledaju svaku ispravu na koju se pozvao veštak u svom izveštaju.

5. Pošto je podneo izveštaj, veštak se na zahtev stranke može saslušati na raspravi, kojoj stranke mogu da prisustvuju i na kojoj mogu da postavljaju pitanja veštaku. Svaka stranka može da dovede na tu raspravu veštake u svojstvu svedoka u cilju svedočenja o spornim pitanjima. Na taj se postupak primenjuju odredbe iz člana 28.

Propuštanje stranaka

Član 30

1. Ako u roku koji je određen ovim Pravilima ili od strane arbitražnog suda, bez navođenja opravdanih razloga:

(a) tužilac propusti da podnese tužbu, arbitražni sud nalaže okončanje arbitražnog postupka, osim ako ima preostalih pitanja o kojima bi trebalo da se odluči, a arbitražni sud smatra za celishodno da o njima odluči;

(b) tuženi propusti da podnese odgovor na obaveštenje o arbitraži ili odgovor na tužbu, arbitražni sud nalaže da se postupak nastavi i neće smatrati samo na osnovu tog propuštanja da tuženi priznaje navode tužioca; odredbe ove tačke takođe se primenjuju na tužiočevo propuštanje da podnese odgovor na protivtužbu ili na zahtev za prebijanje.

2. Ako jedna od stranaka, premda valjano obaveštena prema ovim Pravilima, ne dođe na raspravu bez navođenja opravdanih razloga, arbitražni sud može da nastavi arbitražni postupak.

3. Ako jedna od stranaka, pošto ju je arbitražni sud valjano pozvao da podnese dodatne dokaze, to ne učini u utvrđenom roku bez navođenja opravdanih razloga, arbitražni sud može da donese odluku na temelju dokaza kojima raspolaže.

Zaključenje usmene rasprave

Član 31

1. Arbitražni sud može da zatraži od stranaka da se izjasne da li imaju još predloga u pogledu izvođenja nekog dokaza, saslušanja svedoka ili davanja izjava, a ako nemaju, može da zaključi usmenu raspravu.
2. Arbitražni sud može, ako to smatra neophodnim zbog izuzetnih okolnosti, da odluči na sopstvenu inicijativu ili na zahtev stranke, da ponovo otvori usmenu raspravu u svako doba pre donošenja arbitražne odluke.

Odricanje od prava na prigovor

Član 32

Propuštanje stranke da odmah prigovori da nije udovoljeno nekoj odredbi ovih Pravila ili nekom uslovu iz arbitražnog sporazuma smatra se odricanjem od prava te stranke na takav prigovor osim ako stranka dokaže da je, s obzirom na okolnosti, propuštanje da se prigovori bilo opravdano.

Deo IV

Arbitražna odluka

Odluke

Član 33

1. U slučaju kada postoji više arbitara, arbitražni sud donosi arbitražnu odluku i druge odluke većinom glasova.
2. Što se tiče procesnih pitanja, ako se ne postigne većina ili kada arbitražni sud na to ovlasti predsedavajućeg arbitra, on može sam da odluči, s tim da arbitražni sud može da preispita tu odluku.

Forma i dejstvo arbitražne odluke

Član 34

1. Arbitražni sud može doneti odvojene arbitražne odluke o različitim pitanjima u različito vreme.

2. Sve arbitražne odluke se donose u pisanom obliku i konačne su i obavezujuće za stranke. Stranke bez odlaganja izvršavaju svaku arbitražnu odluku.
3. Arbitražni sud obrazlaže arbitražnu odluku osim ako su se stranke sporazumele da obrazloženje nije potrebno.
4. Arbitražna odluka mora da bude potpisana od strane arbitara i da sadrži datum kada je doneta, sa naznačenjem mesta arbitraže. U slučajevima u kojima je bilo više arbitara, a neki od njih ne potpiše odluku, u arbitražnoj odluci se navodi razlog za izostanak potpisa.
5. Arbitražna odluka može da se objavi uz pristanak svih stranaka ili kada se njeno otkrivanje zahteva od stranke zbog neke njene zakonske obaveze, radi zaštite ili vršenja nekog prava ili u vezi sa postupkom pred državnim sudom ili nekim drugim nadležnim organom.
6. Arbitražni sud upućuje Sekretarijatu Arbitraže dovoljan broj primeraka arbitražne odluke koju su arbitri potpisali.
7. Sekretarijat Arbitraže dostavlja svakoj stranci po jedan primerak arbitražne odluke. Upućivanje arbitražne odluke strankama može biti zadržano do potpune uplate arbitražnih troškova arbitražnom sudu i Arbitraži.

Merodavno pravo, *amiable compositeur*

Član 35

1. Arbitražni sud primenjuje pravna pravila koja su stranke odredile kao merodavna za suštinu spora. Ako stranke nisu odredile merodavna pravila, arbitražni sud primenjuje pravo koje smatra odgovarajućim.
2. Arbitražni sud odlučuje kao posrednik (*amiable compositeur*) ili po pravičnosti (*ex aequo et bono*) samo ako su ga stranke na to izričito ovlastile.
3. U svakom slučaju, arbitražni sud odlučuje u skladu sa odredbama ugovora, ako ih ima i uzima u obzir sve trgovinske običaje merodavne za taj posao.

Poravnanje i drugi razlozi za okončanje postupka

Član 36

1. Ako su se stranke pre donošenja arbitražne odluke saglasile da se poravnaju o predmetu spora, arbitražni sud donosi rešenje o okončanju postupka ili, ako to stranke zahtevaju, a arbitražni sud prihvati, konstatuje poravnanje u obliku arbitražne odluke donete na osnovu poravnanja. Arbitražni sud nije obavezan da ovakvu odluku obrazloži.

2. Ako pre donošenja arbitražne odluke, nastavak arbitražnog postupka postane nepotreban ili nemoguć iz bilo kog razloga, osim razloga navedenog u stavu 1, arbitražni sud obaveštava stranke o svojoj nameri da donese rešenje o okončanju postupka. Arbitražni sud je ovlašćen da donese takvo rešenje osim ako ima preostalih pitanja o kojima bi trebalo da odluči i ako smatra celishodnim da o njima odluči.

3. Arbitražni sud upućuje Sekretarijatu Arbitraže primerke rešenja o okončanju arbitražnog postupka ili primerke arbitražne odluke donete na osnovu poravnanja koje su arbitri potpisali. Odredbe člana 34, stavova 2, 4, 5, 6 i 7, primenjuju se i na arbitražne odluke donete na osnovu poravnanja.

4. Pre nego što je arbitražni sud konstituisan, Predsedništvo može odlučiti da se arbitražni postupak okonča:

(a) kada tužilac povuče tužbu, osim ako se tuženi tome ne usprotivi, a Predsedništvo oceni da tuženi ima opravdan interes da se donese konačna arbitražna odluka u sporu ; ili

(b) kada se stranke sporazumeju o obustavi postupka ; ili

(c) kada je nastavak postupka postao nepotreban ili nemoguć iz bilo kog drugog razloga.

Tumačenje arbitražne odluke

Član 37

1. U roku od 30 dana od prijema arbitražne odluke stranka može, obavestivši o tome sve druge stranke i Sekretarijat Arbitraže, zahtevati od arbitražnog suda da da tumačenje arbitražne odluke.

2. Tumačenje se daje u pisanom obliku u roku od 45 dana od prijema zahteva. Tumačenje je sastavni deo arbitražne odluke i na njega se primenjuju odredbe člana 34, stavova od 2.do 7.

Ispravka arbitražne odluke

Član 38

1. U roku od 30 dana od prijema arbitražne odluke stranka može, obavestivši o tome sve druge stranke i Sekretarijat Arbitraže, zahtevati od arbitražnog suda da ispravi svaku grešku u računanju, pisanju ili štampanju ili bilo koju drugu grešku ili propust slične prirode u tekstu arbitražne odluke. Ako oceni da je takav zahtev opravdan, arbitražni sud ispravlja odluku u roku od 45 dana od prijema zahteva.

2. Arbitražni sud može na sopstvenu inicijativu da izvrši takve ispravke u roku od 30 dana od dostavljanja odluke.

3. Ispravke se vrše u pisanom obliku i čine sastavni deo arbitražne odluke. Na ispravke se primenjuje član 34, stavovi od 2 do 7.

Dopunska odluka

Član 39

1. U roku od 30 dana od prijema rešenja o okončanju postupka ili arbitražne odluke, stranka može, obaveštavajući o tome druge stranke i Sekretarijat Arbitraže, da zatraži od arbitražnog suda da donese arbitražnu odluku ili dopunsku arbitražnu odluku o zahtevima koji su izneti u toku arbitražnog postupka ali o kojima arbitražni sud nije odlučio.

2. Ako arbitražni sud smatra da je zahtev za donošenje arbitražne odluke ili dopunske arbitražne odluke opravdan, on donosi arbitražnu odluku ili dopunjava svoju arbitražnu odluku u roku od 60 dana od prijema zahteva. Arbitražni sud može produžiti, ukoliko je to potrebno, rok u okviru koga treba da donese arbitražnu odluku.

3. Odredbe iz člana 34, stavova od 2 do 7 primenjuju se i na takvu arbitražnu odluku ili dopunsku arbitražnu odluku.

Definicija troškova

Član 40

1. Arbitražni sud odlučuje o troškovima arbitraže u konačnoj arbitražnoj odluci i ako to smatra celishodnim, u svakoj drugoj odluci.

2. Izraz „troškovi” obuhvata samo:

(a) naknade za rad članova arbitražnog suda, posebno navedene za svakog arbitra od strane samog arbitražnog suda u skladu sa članom 41, u granicama utvrđenim tarifom;

(b) razumne putne i ostale troškove arbitara;

(c) razumne troškove veštačenja i drugih pomoćnih radnji koje je naložio arbitražni sud;

(d) razumne putne i druge troškove svedoka, u obimu do koga su odobreni od strane arbitražnog suda;

(e) troškove zastupanja i druge troškove stranaka načinjene u vezi sa arbitražom, u meri u kojoj arbitražni sud proceni da je njihov iznos razuman;

(f) administrativne troškove Arbitraže;

(g) svaki porez na dodatu vrednost, nametnut na troškove naznačene pod (a)-(f).

3. Kada je u pitanju tumačenje, ispravka ili dopuna odluke prema članovima 37 do 39, arbitražni sud može da naplati troškove koji su predviđeni u stavu 2, u tačkama od (b) do (g), ali ne i dodatne naknade za rad arbitara.

Naknade za rad i troškovi arbitara i administrativni troškovi Arbitraže

Član 41

1. Arbitri imaju pravo na naknadu za rad i naknadu troškova u skladu sa članom 40 stav 2 (a) i (b) a Arbitraža ima pravo na naknadu administrativnih troškova u skladu sa članom 40 stav 2 (f). Svi ovi iznosi su utvrđeni u zavisnosti od visine vrednosti spora. Vrednost spora konačno utvrđuje arbitražni sud na osnovu svog diskrecionog ovlašćenja. Iznos naknade za rad arbitražnog suda i iznos naknada administrativnih troškova obračunava se u skladu sa Tarifom arbitražnih troškova koju utvrđuje Komisija za finansijska pitanja Skupštine Privredne komore Srbije. Ukoliko u postupku učestvuje više od dve stranke, za svaku dodatnu stranku obračunava se uvećanje administrativnih troškova Arbitraže za 10% i uvećanje iznosa naknade za rad arbitara za 10%.

2. Bruto iznos naknade za svakog arbitra obračunava se tako što predsedniku pripada 40%, a svakom koarbitru pripada 30% od ukupnog iznosa naknade utvrđene u granicama Tarife naknada za rad arbitara.

3. Ako je arbitražni postupak prevremeno okončan, arbitražni sud na osnovu svojih diskrecionih ovlašćenja može umanjiti troškove u skladu sa dostignutim stadijumom postupka.

4. Ako vrednost spora nije naznačena u tužbi ili protivtužbi, Arbitraža ili arbitražni sud, zavisno od slučaja, može odrediti predujam arbitražnih troškova na osnovu svog diskrecionog prava.

5. Stranke su solidarno odgovorne arbitražnom sudu za plaćanje troškova arbitražnog postupka, nezavisno od bilo kakvog zahteva za refundiranje koji jedna stranka ima prema drugoj.

6. Prilikom podnošenja obaveštenja o arbitraži ili tužbe, protivtužbe ili zahteva za prebijanje, stranka u pitanju dužna je da položi Sekretarijatu Arbitraže 200 EUR na ime registracionih troškova.

Raspodela troškova

Član 42

1. Troškove arbitraže snosi u načelu stranka ili stranke koje su izgubile spor. Ipak, arbitražni sud može da raspodeli te troškove između stranaka ako utvrdi da je takva raspodela celishodna s obzirom na okolnosti slučaja.

2. Arbitražni sud u konačnoj arbitražnoj odluci ili, ukoliko smatra celishodnim, u svakoj drugoj odluci, određuje iznos koji jedna stranka treba da plati drugoj kao rezultat odluke o raspodeli troškova.

Polaganje naknadnog predujma troškova

Član 43

1. Uz predujam arbitražnih troškova koji je tužilac uplatio Arbitraži u skladu sa članom 3 stav 6 i predujam arbitražnih troškova koji je tuženi uplatio Arbitraži u skladu sa članom 4 stav 5 ovih Pravila, arbitražni sud tokom postupka može zahtevati da stranke polože dodatne iznose predujma arbitražnih troškova, naročito u slučaju povećanja vrednosti spora usled uvećanja iznosa zahteva iz tužbe ili protivtužbe, radi pokrivanja troškova svedoka, veštaka, prevođenja i sl.

2. Ako predujmovi čije se polaganje naknadno zahteva nisu u celini uplaćeni u roku od 30 dana od prijema zahteva, arbitražni sud obaveštava stranke o tome, kako bi jedna ili više njih mogle da izvrše zahtevanu uplatu. Ako uplate ne budu izvršene ni u naknadnom roku, koji ne može biti duži od 30 dana od isteka prethodnog roka, arbitražni sud će smatrati da je vrednost spora nepromenjena i tražena procesna radnja neizvodljiva, a ukoliko smatra opravdanim, može naložiti obustavljanje ili okončanje arbitražnog postupka.

3. Posle donošenja rešenja o okončanju postupka ili konačne arbitražne odluke, arbitražni sud polaže račun strankama o korišćenju primljenih predujmova. Stranke imaju pravo na povraćaj neutrošenog ostatka.

Stupanje na snagu

Član 44

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

ANEKS I
MODEL ARBITRAZNE KLAUZULE ZA UGOVORE

« Svaki spor, nesporazum ili zahtev koji proistekne iz ovog ugovora ili je u vezi sa ovim ugovorom, ili sa njegovim kršenjem, raskidom ili ništavošću rešiće se putem arbitraže u skladu sa Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih nacija za međunarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL) pred Spoljnotrgovinskom arbitražom pri Privrednoj komori Srbije».

Napomena : Stranke bi trebalo da razmotre dodavanje sledećih odredaba:

- (a) Broj arbitara biće... (jedan ili tri)
- (b) Mesto arbitraže biće...
- (c) Jezik arbitražnog postupka biće....

ANEKS II

MODEL IZJAVE O NEZAVISNOSTI PREMA CLANU 11 PRAVILA

Ako ne postoje okolnosti koje bi se saopštile :

Nepristrasan sam i nezavisan u odnosu na svaku od stranaka i nameravam da to i ostanem. Prema mom saznanju ne postoje okolnosti, prošle ili sadašnje, koje bi mogle da dovedu u opravdanu sumnju moju nepristrasnost i nezavisnost. Ovim se obavezujem da o svakoj takvoj okolnosti koja mi postane poznata u toku ove arbitraže u najkraćem roku obavestim stranke i druge arbitre.

Ako postoje okolnosti koje treba saopštiti :

Nepristrasan sam i nezavisan u odnosu na svaku od stranaka i nameravam da to i ostanem. U prilogu dostavljam izjavu sačinjenu u skladu sa članom 11 Arbitražnih pravila UNCITRAL-a (a) o mojim prošlim i sadašnjim profesionalnim, poslovnim i drugim odnosima sa strankama i (b) o bilo kojoj drugoj relevantnoj okolnosti (priložiti izjavu). Potvrđujem da navedene okolnosti ne utiču na moju nezavisnost i nepristrasnost. Ovim se obavezujem da o svakom drugom odnosu ili okolnosti koji mi postanu poznati u toku ove arbitraže u najkraćem roku obavestim stranke i druge arbitre.

Napomena. Svaka stranka može da razmotri mogućnost da zahteva od arbitra sledeću dopunu izjave o nezavisnosti :

Potvrđujem da, na osnovu informacija kojima sada raspolazem, mogu da posvetim neophodno vreme za vođenje ove arbitraže savesno, efikasno i u skladu sa rokovima utvrđenim Pravilima.

Ova Arbitražna pravila su objavljena u »Službenom glasniku RS« br. 2/14 od 10. januara 2014.godine i stupila na snagu 18.januara 2014.god.